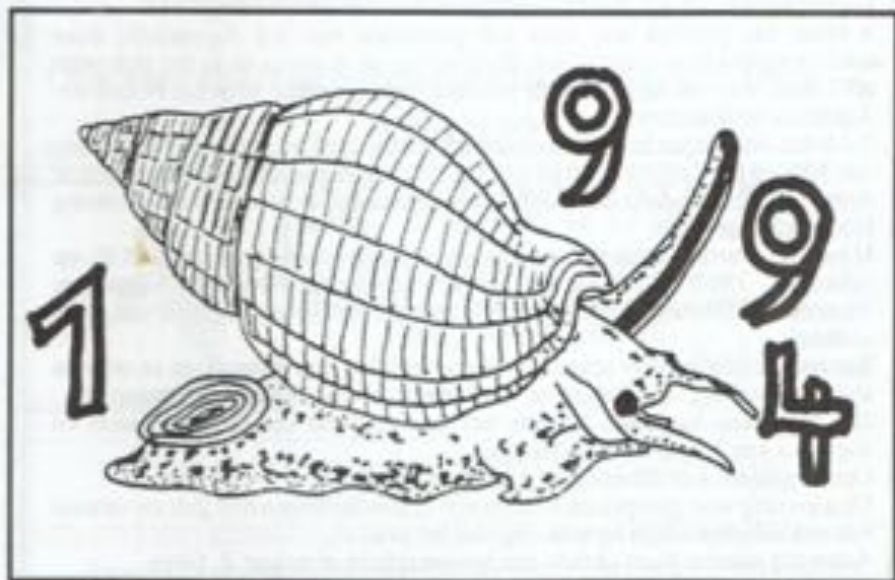

Vriendenkring van het Noordzee-aquarium Oostende

[Bestemming]

Driemaandelijks Tijdschrift - 1ste trimester 1994 - nr 15 - afgiftekantoor Oostende X

In dit nummer: ledenfeest - trofeeën - filmavond - story van het Noordzee-Aquarium - je boft als je van vis houdt - haaien - de aquariums van Le Croisic en Vannes - boek 'nachten op zee' - zelf een Noordzee-aquarium bouwen - ons gazetje

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990

Lid van de Federatie der vrienden van de musea van België

Adviserend lid van de Bond Beter Leefmilieu

Lid van de Kulturele Raad van Oostende

Lid van de Milieuraad Oostende

De vereniging telt op eind december 1993: 725 leden.

Er zijn 10 bestuursleden

De Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende is de schakel tussen het Stadsbestuur van Oostende, de visserij, de leden van de kring en het publiek.

De werking is aldus op vier vlakken gericht:

1 Naar het Stadsbestuur door informatie en adviezen te verschaffen omtrent de noden en behoeften van het Aquarium. De vereniging werkt mee aan de verdere uitbouw en inrichting van het Aquarium door het verrijken van de verzamelingen, door het bekomen van schenkingen of giften in eigendom of bruikleen, door het aanschaffen ten behoeve van het Aquarium door middel van door de vereniging bijeen te brengen fondsen van voorwerpen met waarde voor het Aquarium.

2 Naar de visserij toe om de nodige contacten te leggen voor de aanbreng van levend zeebiologisch materiaal

3 Naar de leden toe door het uitgeven van een driemaandelijks tijdschrift en het uitwerken van een programma voor de leden: reisbezoeken, voordrachten, feesten enz.

4 Naar het publiek toe door het promoten van het Aquarium, door tentoonstellingen te organiseren, drukwerken uit te geven en in het algemeen alles doen wat van aard is om de publieke belangstelling voor het Noordzee-Aquarium te stimuleren.

De leden ontvangen het driemaandelijks contactblad en genieten een korting van 50% op het toegangsgeld tot het Aquarium. Deze korting wordt toegestaan door het Stadsbestuur Oostende en dit op vertoon van de lidkaart Vriendenkring Noordzee-Aquarium.

U kan lid worden door overschrijving van een jaarlidgeld van 250 fr. op rekening 280-0706209-86 van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende. Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom.

Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun verzouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan.

Het Noordzee-Aquarium is gans het jaar geopend op alle week-ends en dagelijks van 1 april tot 30 september.

Openingsuren: van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur.

Op aanvraag voor groepen en scholen zijn er rondleidingen met gids en vertoon van een informatiefilm op elke dag van het jaar.

Aanvraag daartoe dient gericht aan havenkapitein-directeur R. Ghys

Sluis Demey te 8400 Oostende tel. 059/321669

Voor alle informatie Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende tel. 059/505876

Uw lidmaatschap is de daadwerkelijke steun voor de vereniging. We danken U ervoor.

Vierde feest van het Noordzee-Aquarium voor alle leden, familie, vrienden en kennissen

Zaterdag 5 februari 1994 te 20 uur in de feestzaal van Duin en
Zee Stedelijk Openluchtcentrum Fortstraat Oostende
Menu

- Aperitief met koude en warme hapjes
- Parmaham met meloenschijf en toast
- Garnalenbisque met oude Armagnac en broodje
- Gepocheerde verse Schotse zalmfilet met zeevruchten
 - Fijne groentensaus
- Rijst en grootmoeders aardappelpuree
 - Vispronkstuk van roomijs
 - Koffie met versnaperingen.

Optreden van de vissersfolklore groep 'De Zeepaardjes' met
life-accordeonmuziek en vissersdansen
Animatie en zang door Sir William
onze Oostendse charmezanger.

Deelnameprijs per persoon 975 fr.

*Inschrijven zo gauw mogelijk en ten laatste op 30 januari 1994 door
storting op rek. 280-076209-86 van Vriendenkring Noordzee-Aquarium
Oostende. Gebruik daarvoor het hier bijgevoegde stortingsbulletin eventueel
met ook uw lidgeld 1994 bijgevoegd. Inschrijven en voorafbetalen kan ook
bij de bestuursleden of in het Aquarium en dit ten laatste tot 1 februari 1994.
We heten alle Vrienden van harte welkom op het vierde feest van het
Noordzee-Aquarium. Tevens worden op dit ledenfeest de Trofeeën 1993
uitgereikt en hebben we mogelijks nog een verrassing in petto.*

Trofeeën

Het Bestuur van de Vriendenkring Noorzee-Aquarium Oostende in vergadering op 6 december 1993 heeft eenparig beslist om ereprijzen toe te kennen aan schippers en bemanningen van vaartuigen die gedurende het afgelopen jaar op een merkwaardige manier zeebiologisch materiaal hebben aangebracht. Vooreerst dient gezegd dat elke aanbreng of schenking 'hoe klein of hoe groot ook,' ten zeerste gewaardeerd wordt, want het betekent telkens een verrijking voor het aquariummuseum. We laten dan ook niet na dit telkens te vermelden in ons tijdschrift en we danken van harte de milde en onbaatzuchtige schenkers. Zonder de vrijwillige hulp van onze vissers en ook particulieren zou het Aquarium niet zo'n grote verscheidenheid van de Noordzee fauna aan de bezoekers kunnen voorstellen. Tijdens het afgelopen jaar hebben niet minder dan 34 vaartuigen hetzij visvoer, levend materiaal en uit zee opgeviste voorwerpen voor het Aquarium meegebracht. Het zijn: 0.23 0.29 0.49 0.62 0.64 0.100 0.101 0.110 0.126 0.142 0.152 0.154 0.157 0.162 0.182 0.190 0.191 0.192 0.211 0.274 0.306 0.455 0.468 0.470 0.481 0.520 0.536 0.538 0.575 Z.43 Z.92 Z.185 Z.403 N.555

Aan alle reders, schippers en bemanningen van deze vaartuigen een zeer hartelijke dank en voor hen driewerf Hip Hip Hoera.

Het Bestuur heeft beslist trofeeën toe te kennen voor de Kustvisserij enerzijds en voor de Openzeeverisserij anderzijds. Naast de trofee die geschonken wordt aan de reder en of schipper van het bekroonde vaartuig zijn er telkens nog erediploma's voor elk bemanningslid.

1 De Kustvisserij

Trofee *De Gouden Vis 1993* voor de schipper en bemanning van het vaartuig *0.62 Dini* omdat dit vaartuig gedurende het afgelopen jaar het meest heeft aangebracht aan levende vissen uit de kustwateren.

Trofee *De Zilveren Vis 1993* voor de schipper en bemanning van de *0.455 Zeesymfonie* voor het aanbrengen van een Sterrog uit de kustwateren. Deze vissoort is nooit eerder gemeld in de Belgische kustwateren en de aanbreng door de *0.455* is dus van wetenschappelijke waarde.

2 De Openzeeverisserij

Trofee *De Gouden Vis 1993* voor de schipper en de bemanning van het vaartuig *Z.92 Lundy Gannet*. Dit vaartuig heeft het meest biologisch materiaal aangebracht uit de open zeeën en behaalde vorig jaar eveneens de trofee *De Gouden Vis 1992*. Sedert het jammerlijk overlijden op 16 december 1992 van de schipper-eigenaar heeft de motorist *Peter Jonckheere* de zorg voor de aquariumbak aan boord van de *Z.92* overgenomen en doet hij dat met evenveel enthousiasme en genegenheid voor het Aquarium als *Jaak*.

Trofee *Zilveren Vis 1993* voor de schipper en de bemanning van de *Z185 Emerald Star* die op de tweede plaats de grootste diversiteit aan zeebiologisch materiaal meebracht. Schipper *August* ging zelfs te Milfordhaven met de vislijn vissen om het Aquarium te bevoorraden en aan boord zorgt motorist *Oscar Belpaeme* ervoor dat de visjes flink in leven blijven in de door de rederij zelf aangekocht grote bak op het achterdek.

De trofeeën en erediploma's zullen uitgereikt worden op zaterdag 5 februari 1994 tijdens het Ledenfeest in de zaal Duin en Zee te Oostende.

We feliciteren alvast de gelauwerden en hopen dat in de toekomst de bevoorrading van het Aquarium zo verder gaat en misschien nog uitgebreider wordt.

Aan alle vrienden van het Noordzee-Aquarium een gezond en voorspoedig jaar 1994. Onze dank voor uw genegenheid in het afgelopen jaar en onze vurige wens ook op 'U te kunnen rekenen in het komende jaar.

Het lidmaatschapsgeld 1994 werd door het Bestuur vastgesteld op 250 fr.

In dit tijdschrift is een overschrijvingsformulier ingesloten om het lidgeld 1994 te betalen.

De lidmaatschapskaart wordt niet afzonderlijk toegestuurd om portkosten te besparen maar gevoegd bij het volgende tijdschrift. Leden kunnen ook hun lidgeld vereffenen in het Aquarium of bij de bestuursleden.

We rekenen alvast op uw stiptheid en danken 'U ervoor van harte

Nieuwe leden sedert oktober 1993

- 85. Geryl Roger Wellingtonstraat 48 bus 5 8400 Oostende
- 716 Grottenaquarium Gondolphusstraat 8 8300 Knokke
- 717 D'Hooghe Willy Zoutelaan 60 8300 Knokke
- 720 Taverne Tea Room Aldis Konigin Astridlaan 13 8400 Oostende
- 721 Christians Johan Kapellaan 51 8301 Knokke-Heist
- 722 Reyszerhove Armand Astridlaan 14 8370 Blankenberge
- 723 Rogie Henri Havenstraat 19 8400 Oostende
- 724 Marcus Gustaaf Schapenrijkcreekstraat 31 8400 Oostende
- 725 Vanhecke-Cordier Troonstraat 67 8400 Oostende

We heten alle nieuwe leden van harte welkom in onze Vriendenkring. De lijst van steunende leden 1994 wordt gepubliceerd in het volgende tijdschrift.

De story van het Noordzee-aquarium in een notedop

Het stedelijk Aquarium van Oostende bevindt zich op de Visserskaai in het gebouw van de vroegere garnaalmijn of voor de Oostendenaars "het gemoaskot".

De merkwaardige constructie op palen betekende echter een zware investering die nauwelijks gebruikt werd voor het oorspronkelijk idee. Tijdens de zomermaanden van 1975 had de aquariumclub "Oostende Platy" in de garnaalmijn een tentoonstelling van siervissen ingericht. Zo roes bij sommigen de idee om een aquariumtentoonstelling in de niet gebruikte garnaalmijn te bestendigen. De toenmalige schepen, de Heer Henri Dumarey die dan schepen voor de haven was, was eveneens de mening toegedaan dat een Noordzee-Aquarium daar goed op zijn plaats zou zijn en gaf de nodige impulsen om het op te richten. Op 11 augustus 1977 werd het Noordzee-Aquarium officieel geopend.

Het Aquarium wordt sedert de oprichting beheerd door de Havendienst van de stad Oostende, en valt dus onder de bevoegdheid van de Havenkapitein. Het onderhoud van het gebouw gebeurt door de stedelijke werkhuizen en alles wat te maken heeft met het onderhoud van de electriciteit gebeurt door de kraandienst van de stad. Toerisme en Cultuur van de stad Oostende hebben geen rechtstreekse bevoegdheid over het Aquarium. Twee personeelsleden in vast dienstverband zijn er om de aquaria en de zeedieren te verzorgen en de bezoekers te ontvangen. Tevens is er een part-time schoonmaakster. Tijdens de zomermaanden wordt ook sedert een paar jaar een jobstudent aangenomen. De toezieners van de vismijn is belast met het toezicht over het personeel.

Sedert het begin worden alle zeedieren van het Aquarium geleverd door de welwillende en gratis medewerking van de vissers, die van uit zoe levend biologisch materiaal aanbrengen.

Het gemiddeld betalende bezoekersaantal bedraagt per jaar 50 000

Er zijn 13 aquariums met een totale inhoud van circa 12000 liter zeewater. Zeewater wordt wekelijks aangebracht door het opleidingsschip O 29. De aquariums zijn bevolkt met lagere zeediersoorten en vissen uit de Noordzee, het Kanaal en de Ierse Zee.

Er is ook een tentoonstelling van opgezette zeedieren en schelpen uit de Noordzee. Deze verzameling werd geschonken door particulieren.

Het Aquariumgebouw is thans in een vervallen toestand gekomen en een broodnodige vernieuwing dringt zich op.

Het Noordzee-Aquarium is onvoldoende bekend en dus ook onvoldoende gewaardeerd

Het Aquarium is veel meer dan wat etalagekijken naar een paar zwemmende vissen. Daarom hierbij een nadere toelichting omtrent de functies van het Noordzee-Aquarium te Oostende:

1) Het is zeker een toeristische troef voor een haven en badstad zoals Oostende. Toeristen uit binnen- en buitenland komen naar de zee voor ontspanning en recreatie en krijgen in het Aquarium een museumbezoek aangeboden met levende schilderijen waarvan het koloriet niet eens in een schilderspalet te vatten is.

2) Het doet aan volksontwikkeling door aan de bezoeker kennis bij te brengen over de eigen Noordzee fauna en -flora. Verscheidene verenigingen bezoeken dan ook het Aquarium in groepsverband en vragen om een gids.

3) Het doet aan wetenschappelijk werk door gerichte waarnemingen te doen over het zeemilieu en levert informatie en ook biologisch materiaal aan wetenschappelijke instellingen.

4) Het vervult een educatieve rol voor de schoolgaande jeugd die de zeebiologie als studietoekening hebben. Het werkelijkheidsonderricht over de zeebiologie wordt er in de praktijk gebracht.

Vele leerkrachten maken er dankbaar gebruik van.

5) Voor zo ver het in de huidige omstandigheden mogelijk is wordt er ook aan kweek gedaan van zeedieren wat weer nuttige informatie verleent voor zee-aquariumliefhebbers en andere

6) Door kennis bij te brengen over het biologische van de Noordzee levert het Aquarium een rechtstreekse bijdrage voor de oerbied en zorgzaamheid voor het leven van de zo kwetsbare Noordzee en vervult aldus zeker een rol bij het sensibiliseren van het publiek voor natuurbehoud

Vriendenkring van het
Noordzee - Aquarium

Visserskaai

5420 OOSTENDE

Oostende, 6 december 1994

Inn het College van Burgemeester
en Schepenen en Gemeenteraadsliden
van de stad Oostende

Mevrouwen, Hijne Heren,

Onze vereniging heeft sedert verscheidene jaren de aandacht gevestigd op de noodzakelijke renovatie van het Noordzee-aquariumgebouw op de Visserskaai te Oostende.

Velen van het Oostendse Beleid hebben hun oor te luisteren gelegd maar onze vernuchtingen maar tot op heden werden nog geen eigenlijke stappen ondernomen om werk te maken van de uitbreiding en modernisering van de infrastructuur van het Noordzee-Aquarium.

We zijn zo vrij om bij de jaarwisseling en met het oog op de door U te treffen voorzieningen op de begroting 1994 U nogmaals zeer beleefd en met aandring te vragen landerkerlijk de renovatie van het Noordzee-Aquarium op gang te brengen.

We danken U van harte en oprecht voor alle welwillendheid ten bate van het Noordzee-Aquarium en blijven steeds bereid tot actieve medewerking.

Tevens bieden wij U onze heilwensen aan voor 1994

Met de meeste achting,

Namens de 725 leden van de Vriendenkring
Noordzee-Aquarium Oostende

Het Bestuur in vergadering op Sinterklaasdag 1994

Filmavond

Vrijdagavond 28 januari 1994 te 20.00u.
in de Stedelijke Visserijschool 'John Bauwens, te Oostende

georganiseerd door de Vriendenkring Noordzee-Aquarium
en de Oud-leerlingenbond van de John Bauwensschool

De filmen werden opgenomen in de periode 1975-1980 door Henri Lycke, thans
bemanningslid van de O.29,

Het gaat om de plankspanvisserij met het Parejanet, een oorspronkelijke Spaanse
visserijmethode die toeliet semi-pelagisch te vissen. In de filmen zien we die
visserij toegepast door de O.306, de N.706, de N.752 en de O.123.

Ook de visserij met het Dannisch Pairnet komt aan bod. Op de filmen zijn vele
bekende vissersgezichten te zien en kunnen herinneringen opgehaald aan de tijd
van de haringkampagnes.

We danken alvast Henri Lycke voor zijn bereidwilligheid. Tijdens de pauze is er
een intermezzo door de folkloristische dansgroep "De Zeesterren". Deze Oostendse
senioredansclub brengt enkele typische gemeenschapsdansen.
Allen van harte welkom op deze uitzonderlijke filmavond.

Aan boord van de O 29, het opleidingsschip voor de visserij. Les door de schipper
René Vandecasteele

Zelf een Noordzee-aquarium houden

1. Inleiding

Deze reeks artikelen heeft tot bedoeling amateurs met de intentie een niet-tropisch of Noordzee Aquarium op te starten alsook diegenen die reeds een dergelijk aquarium bezitten zoveel mogelijk nuttige en praktische informatie te verschaffen.

De informatie verstrekt in deze artikelen is grotendeels gebaseerd op persoonlijke ervaringen, een selectie uit de, overigens zeer beperkte, beschikbare literatuur en hopelijk in de toekomst uit de reacties van de lezers welke een uiteraard uitermate belangrijke bijdrage kunnen leveren vanuit hun persoonlijke ervaringen. Reacties van uwentwege zijn dan ook meer dan welkom en zullen in deze serie verwerkt worden. De schrijver heeft geenszins de pretentie een expert te zijn, doch een amateur die door vallen en opstaan en door zoveel mogelijk naar anderen te luisteren en zelf te experimenteren een zekere ervaring heeft opgedaan en dat nog dagelijks doet. Ook ikzelf heb nog talrijke problemen niet kunnen oplossen en hoop mede door uw reacties en suggesties deze alsnog te vinden. Verder hoop ik door dit initiatief zij die besloten hebben een dergelijk aquarium op te starten te kunnen behoeden voor al te grote ontgoochelingen. Het ligt zeer zeker niet in de bedoeling te ontmoedigen. Een niet-tropisch of Noordzee Aquarium, mede door alle praktische problemen en bijzonderheden en niet in het minst door zijn boeiende bewoners lijkt me één van de meest interessante aquaria niettegenstaande vele vooroordelen en soms zelfs laatsdunkende opinie van collega amateurs met een tropisch zeeaquarium.

Genoeg inleiding, de praktijk

Het houden van een niet-tropisch of Noordzee-Aquarium

Wat is een niet-tropisch of Noordzee Aquarium en wat is het niet?

2.1. Wat is het NIET?

Het lijkt me vooral belangrijk duidelijk te stellen wat een niet-tropisch of Noordzee Aquarium niet is.

Fout: Een Noordzee aquarium is veel goedkoper dan een tropisch aquarium

Het houden van een Noordzee aquarium is veel eenvoudiger dan een tropisch equivalent

Bewoners van een Noordzee aquarium kan men overal eenvoudig bekomen

Bewoners van een Noordzee aquarium stellen geen hoge eisen en vragen weinig onderhoud.

Een verduidelijking van deze punten:

Een Noordzee aquarium is veel goedkoper dan een tropisch aquarium

In feite is het net het omgekeerde behalve eventueel voor wat de aanschaf van zijn

bewoners betreft (en dan nog). Vermits zoals een ander van bovenstaande punten stelt, een Noordzee-aquarium niet eenvoudiger is en zelfs technisch complexer (koeling) is de kost ervan eerder hoger.

Een voorbeeld

Het aquarium zelf verschilt niet in prijs met dat van een tropisch. Het is identiek of het is eerder juist te stellen dat het in verhouding groter dient te zijn dan een tropisch equivalent omwill van de omvang van zijn bewoners. In het extreme kan men zelfs stellen dat het van een betere *Noordzeealiteit* (Glasdikte= isolatie) dient te zijn omwille van het soms grote temperatuurverschil woonkamer-aquariumwater.

Met temperatuur komen we dan aan een tweedeververschil met een belangrijk effect: kostprijsverschil. Terwijl een tropisch aquarium genoeg heeft aan een verwarmert/thermostaat van pakweg 1,000 tot 2,000 BF spreekt men bij een Noordzee aquarium over een koelinstallatie met een handelsprijs van 30,000 tot 40,000 BF.

Alle andere vereisten betreffende aquariuminstallatie (pompen, filters,...) zijn gelijkwaardig te noemen. Niet om de potentiële amateur bij voorbaat te ontmoedigen doch om te stellen dat het niet volstaat een "bak" met zeewater te vullen om over het succesvol en ecologisch verantwoord houden van Noordzee dieren te praten wil ik op deze zaken de aandacht vestigen.

Het houden van een Noordzee aquarium is veel eenvoudiger dan een tropisch equivalent

De meeste argumenten die deze stelling ontzenuwen zitten reeds vervat in het bovenstaande, met name kostprijs en technische installatie. Daar komt dan nog een belangrijk element bij namelijk dat waarover alles handelt; de bewoners.

Verder zijn alle vereisten van een tropisch zeewater aquarium ook van kracht voor zijn Noordzee equivalent. (Voedsel, hygiëne, algemene verzorging,...) Een kabeljauw stelt echt niet minder eisen dan een Keizersvis! (Wel integendeel soms)

Bewoners van een Noordzee aquarium kan men overal eenvoudig bekomen

In tegenstelling tot de tropische dieren is geen enkele bewoner van ons toekomstig Noordzee aquarium in de handel te verkrijgen (althans niet in levende vorm) en moet men dus zelf op jacht gaan om ze te bekomen. Dit houdt tevens één van de aantrekkelijkste aspecten van een Noordzee aquarium in.

Bewoners van een Noordzee aquarium stellen geen hoge eisen en vragen weinig onderhoud

Er is minimaal evenveel nood aan een goede verzorging. Meer nog, vermits er bijzonder weinig gegevens beschikbaar zijn voor de amateur betreffende de biologische eigenschappen, eetgewoonten, ziekten enz. Is het oplossen van mogelijke problemen het opsporen van de oorzaken soms veel moeilijker. Men kan ook minder makkelijk te rade gaan bij de handelaar of collega amateurs vermits er gewoonweg zeer weinigen zijn.

2.2. En wat is het dan wel?

Voor de amateurs die nu de moed nog niet opgegeven hebben na bovenstaande

ontmochterende stellingen even een adempauze en een geruststelling.

Een Noordzee-aquarium is niet donker en grijs, er is een enorme verscheidenheid in soorten, kleuren, vormen en vooral ook karakters. Toegegeven, de kleuren zijn over het algemeen minder spectaculair dan bij de tropische soortgenoten, maar het feit alleen al dat ook al leven ze bij ons "voor de deur", ze minder bekend en minder vertrouwd, dus minder gewoon zijn, maakt ze des te aantrekkelijker. Om een voorbeeld te geven, alleen al in de Noordzee en de Oosterschelde leven meer dan 80 verschillende soorten!!

Niet al deze soorten echter zijn geschikt voor het houden in een aquarium maar er blijven er toch nog heel wat over die dat wel zijn en beslist de moeite waard.

Een ander belangrijk aspect dat een rol speelt in de aantrekkelijkheid van zo'n aquarium ligt in het feit dat men niet gewoon "vissen koopt" doch ze zelf dient te verzamelen wat al direct een persoonlijke band scheidt tussen bewoner en bezitter. Het is dikwijls met heel wat moeite en inspanning dat men een soort kan bemachtigen en men er dus ook terecht trots op kan zijn. Visje dood, nieuw visje kopen gaat hier echt niet op

Hoe eraan te beginnen?

Hierbij geven we een overzicht van wat de installatie van zulk aquarium zoal inhoud aan technisch materiaal. Nogmaals, dit is geen evangelie maar een combinatie van persoonlijke ervaring en informatie uit verschillende bronnen.

Op elk van de elementen gaan we verder dieper in, maar dit is een beginners-set:

Het aquarium: Een vooral niet te klein, typisch zeeaquarium, uitgerust voor biologisch filter. Voor een redelijk aantal dieren lijkt me een 250 liter aquarium (1,20 x 0,6 x 0,4 meter) een absoluut minimum. Kleiner kan uiteraard maar dan dient men zich te beperken tot een klein aantal, kleinere soorten.

Biologisch Filter: Een biologisch filtersysteem, geplaatst onder het aquarium met een behoorlijke capaciteit. (Afhankelijk van de grootte van het aquarium en het aantal en de omvang van de bewoners)

Koelinstallatie: Zeer afhankelijk van de inhoud (in liters) van het aquarium en het maximale verschil in temperatuur tussen het water en de plaats waar het aquarium opgesteld staat met voldoende overcapaciteit om piekverschillen (zoals tijdens de veelvuldige hittegolven in onze contreien) op te vangen.

Circulatiepomp: Teneinde een goede doorstroming van vers water en een goede verspreiding van voedsel voor lagere dieren (micro-plankton enz.) te verzekeren is het best een circulatie of stromingspomp met eventueel groffilter te installeren.

Extern Filter: Afhankelijk van de hoeveelheid bewoners en de omvang van het aquarium kan men voorzien in een extra extern filter (type Eheim "potfilter")

(Vervolgt)

Tony Knors

Nachten op Zee

Eddy Serie, gewezen schipper-eigenaar van de 0.142 "Hermes" heeft het aangedurfd een boek te schrijven over zijn jarenlange leven en werk in de kustvisserij. Er zijn nog meer schrijvers te Oostende zoals Karel Jonckheere, Gaston Duribreux, Daan Boens en andere die wat over het vissersleven hebben geschreven. Maar bij ons weten was er tot nu toe geen enkele Oostendse auteur die in zijn leven zelf visser was. Serie is de eerste. De eerste zijn dat is dan ook baanbreker zijn. Misschien krijgt hij wel navolging want een gewezen schipper zei me terwijl hij monkelde in zijn baard: "Ik zou ook wel een boek kunnen schrijven " Mijn leven te Brixam" en dat zou zeker boeiend zijn.

Wat Eddy zelf zegt in zijn voorwoord van het boek laten we hier kort volgen: *"Het is niet mijn bedoeling memoires te schrijven. Mijn bedoeling met dit boek, is de mensen te vertellen hoe het er zo een beetje aan toe ging in de Vlaamse kustvisserij van de laatste helft van de twintigste eeuw. Ik denk ook dat er vandaag voldoende mensen geïnteresseerd zijn te weten hoe het er aan toe gaat in onze Vlaamse visserij en in het bijzonder de Oostendse kustvisserij. Ik ben een beginnening in het boeken schrijven maar niet in het vissen. Misschien vindt U in mijn verhaal, het verhaal van de waarschijnlijke teloorgang van de kustvisserij, terug. Zonder pessimistisch te zijn, zou ik durven zeggen dat er iets moet veranderen, wil deze kustvisserij niet verloren gaan. Ook door het gevoel van het mogelijks verloren gaan van de kustvisserij kwam dit boek tot stand."*

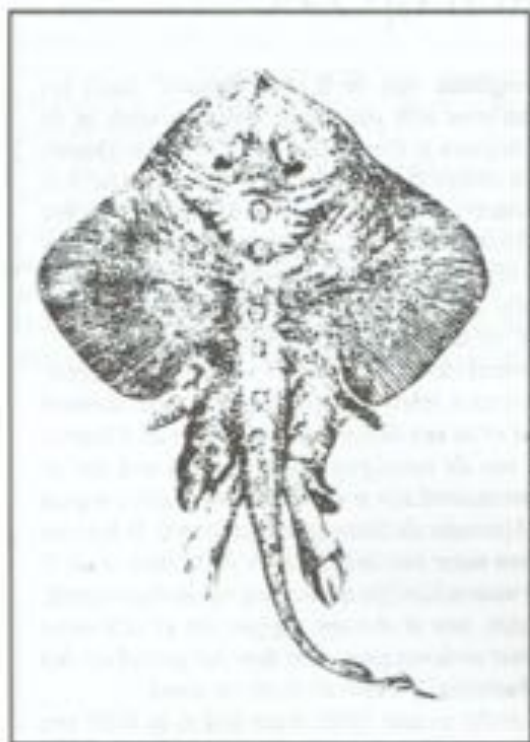
Eddy zette zich achter zijn schrijftafel in juni 1990, maar had al in 1969 een hoofdstukje neergepend. U ziet, hij kan het schrijven niet laten en sedert de 0.142 gesloopt werd is hij ook aan het schrijven gegaan voor het Visserijblad. De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium is uitgever van het boek "Nachten op Zee" en Eddy Serie tevens bestuurslid van onze vereniging, staat de mogelijke opbrengst volledig af ten voordele van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium. We danken hem er van harte en oprecht voor en hopen dat vele Vrienden zich ook het boek zullen aanschaffen.

Hoe U het boek kan verkrijgen zie verder in ons tijdschrift op een groene bladzijde.

Voorintekenen kan ook. Dit gebeurt door 450 frank te storten op rekening 280-0706209-86 van de vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende.

Het boek wordt officieel voorgesteld op 18 maart 1994 te 19u30 u in de Stedelijke Visserijschool John Bauwens. Voorintekenaars worden uitgenodigd.

Weer een zeldzame gast op onze kust

Raja radiata

De sterrog

Het was de 0.455 die er een exemplaar binnen bracht in het Aquarium.

De sterrog is een soort rog die vooral in het dieper en kouder water leeft van de Atlantische Oceaan, de noordelijke Noordzee en de Oostzee. Een modderige bodem van 20 tot 1000 meter diepte heeft normaal de voorkeur voor de sterrog.

Het dier kreeg van de natuurvorser Donovan in 1806 de wetenschappelijke naam van *Raja radiata*.

De Engelse naam is *Starry Ray* en de Franse naam *raie radiée*. Met de juiste Nederlandse naam voor de sterrog is er wel wat verwarring en vinden we: *Keelrog*, *koelrog*, *kielrog*, *keilrog*, *straalrog* en *doornrog*.

Een typisch kenmerk voor deze rog zijn de stekels.

De doornen op de huid zijn aan de

basis gestraald of geribbeld of geradieerd zodanig dat de stekels er stervormig uitzien. We behouden dan ook als de beste naam *Sterrog*.

Het lichaam is lichtbruin gemarmerd met weinig zichtbare crèmekleurige vlekjes. Op de borstvinnen zijn de stekels en een rij van 12 tot 19 stekels loopt midden over de rug en de staart. Wijfjes worden tot maximaal 76 cm en mannetjes zijn kleiner en goed te herkennen aan de twee staafvormige paringsorganen aan weerszijden van het staartgedeelte.

De bevruchting gebeurt inwendig. Het wijfje zet zoals bij de gewone roggén enkele loerachtige eikapsels af die in principe elk één eierdooier bevatten. Op het menu van de sterrog is wel wat variatie.

Bij maagonderzoek trof ik garnalen aan en resten van de zeemuis. Kreeftachtigen, kleine vissen en andere bodembewonende dieren worden niet versmaden door de sterrog. (Eddy Eneman, gids-promotor)

Je boft als je van vis houdt

Heel de week vis eten en de zondag rog. Oostendse gezegde om aan te duiden dat iemand graag vis eet.

Vis heeft alle troeven om gewaardeerd te worden.. Licht verteerbare, caloriearme voedingsmiddelen nemen in de eetgewoonten van mensen die bewust met hun gezondheid bezig zijn een steeds voornamere plaats in. Dat vis zo licht verteerbaar is, is zowel aan het relatief lage vetgehalte als aan het geringe aandeel bindweefsel te danken. In de medische literatuur wordt er veelvuldig op gewezen dat visoliën met hun bijzonder hoge verhouding aan meervoudig onverzadigde vetzuren eengunstige invloed hebben op aandoeningen van hart-en bloedvaten. In de Belgische vismijnen worden meer dan veertig verschillende soorten vis aangevoerd. Als je dit alles in overweging neemt, is het begrijpelijk dat de visconsumptie in de lift zit.

De Belgische consument heeft echter een traditionele voorkeur voor kabeljauw en tong. De Noordzee heeft echter nog zoveel meer te bieden. Vrijwel geen ander

voedingsmiddel leent zich voor zoveel verschillende bereidingswijzen. Verse vis, gerookte vis, diepvriesvis en zelfs planklare visgerechten maken de keuze- en variëermogelijkheden oneindig groot. Graten hoeven niet langer een "uitvlucht" te zijn om geen vis te serveren. Zowat alle verse vis wordt tegenwoordig keurig gefileerd aangeboden in de viswinkel.

Om de consument beter te informeren heeft de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten een serie van drie verschillende video's gerealiseerd. De video "Visvangst zo oud als de mensheid" daarentegen verhaalt in 40 minuten het leven aan boord van de vissersvaartuigen en de verschillende vangstechnieken.

De video "Vis een zee van mogelijkheden" voert ons 20 minuten mee in de boeiende wereld van de Belgische zeevisserij. Van het schip tot op ons bord volgen we de weg die zeevis en schelpdieren afleggen. Opvallend is het rijke assortiment en de variatie in gebruik.

De video "Vis, natuurlijk - Vis kennen en koken" laat u kennis maken met 16 verschillende vissoorten, schaal- en schelpdieren: kabeljauw, forel, wijting, tong, sint-jacobsschelp, makreel, griet, paling, zoepaling, lotte, rog, langoestine, grijze garnaal, tarbot, zalm en pladijs. De film start met de bereiding van visfumet en 6 basissausen voor visgerechten. Daarna worden de genoemde soorten voorgesteld door onze bekendste chefs en leren zij u een verrukkelijke bereiding.

Aansluitend bij de derde video verscheen zopas het nieuwste boek "Vis, natuurlijk" 144 blz 22 x 30 cm, een basiswerk over vis voor de Belgische huishoudens zodat de consument de diverse vissoorten beter leert kennen en gebruiken. Immers, de consumptie van vis steeg sedert 1985 van 16,2 tot 19,1 kilo per hoofd en per jaar, maar de Belg houdt het vooral bij een beperkt aantal klassieke soorten. België staat met een verbruik van 19,1 kilo per hoofd ongeveer halweg op de landenladder van viseters.

Tijd dus voor een goed boek over vis, met stevige kافت, zodat het ook gebruikt wordt waar het moet. Een goedkoop (350fr), zodat iedereen het kan kopen. Op de eerste veertig bladzijden brengt "Vis natuurlijk" vooral informatie over Noordzeevis: hoe leven vissen, wat is de gezondheidswaarde van vis, welke soorten zijn er op de markt, hoe verse vis herkennen enz...

Daarna schotelt de redaktie de lezer-gebruiker 25 vissoorten voor. Per vissoort zijn er praktische tips en wetenswaardigheden, de voedingswaarde, vertaling van de soortnaam, en telkens drie tot vijf recepten. Daarbij is steeds een eenvoudig kennismakingsrecept, voor wie nog nooit met die bepaalde vissoort werkte, maar ook feestelijke gerechten van de hand van diverse Belgische meesterkoks. Onder de recepten zowel klassiekers (Oostendse garnaalkrokette) als verrassende creaties zoals "griet met peertjes" (RTL).

De video's en het boek kunnen besteld worden bij de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten, Treurenberg 2 1000 Brussel

1) Video VHS 20' Vis een zee van mogelijkheden 300 fr.

2) Video VHS 40' Visvangst zo oud als de mensheid 300 fr.

3) Video VHS 90' Vis... natuurlijk - Vis kennen en koken 350 fr.

Betalen met gekruiste cheque op naam van N.D.A.L.T.P. Treurenberg 2 1000 Brussel of overschrijving op PCR 000-0024555-14 van N.D.A.L.T.P. Franstalige versus zijn ook verkrijgbaar.

Het boek is ook verkrijgbaar in het Noordzee-Aquarium

Het aquarium van Vannes

1 Het namaken van de natuurlijke omgeving

Het aquarium van Vannes stelt u een grote verscheidenheid van planten en waterdieren voor, zowel van koud water, zeewater en zoet-tropisch water.

Om iedere omgeving na te maken waren verschillende bewerkingen noodzakelijk: Voor de zeewaterbakken, gebruikt men het behandelde water van de baai (gefilterd, bezonken en gedesinfecteerd). De temperatuur is 14°C voor het plaatselijk zeewater en 24°C voor het warme zeewater.

Voor de zoetwaterbakken is het water gebruikt van de stadsleiding nadat deze is gedemineraliseerd en verwarmd tot 25°C.

De plaatselijke zoetwaterdieren zijn in de baai gevestigd met een net, onderwaterduikend, met een lijn of fuik. De algen en ongewervelde dieren worden over het algemeen bij laagwater verzameld. Het aanpassen zorgt in bepaalde gevallen voor grote problemen want de vissen zijn min of meer beschadigd tijdens hun vangst.

2 Het aanpassen van de dieren...

De tropische dieren zijn meestal direct afkomstig uit hun natuurlijke omgeving (Filippijnen, Ceylon, Singapoer, Mauritius, het Amazone gebied, de Afrikaanse meren...) Na meerdere vliegtuigen in het donker en in lagere temperaturen dan gewend, komen ze in plastic zakken verpakt aan. Men moet hen heel langzaam aan een gewoon leven aanpassen, ze desinfecteren en nauwlettend toezicht houden. Daarvoor houdt men hen in quarantaine in het laboratorium en beetje bij beetje passen zij zich aan hun nieuw leven aan.

3 Het voeren

Het allergrootste probleem is om hen te laten eten want over het algemeen weigeren gestreste vissen elk voedsel. Daar komt nog bij dat sommige vissen speciale voedselvoorkeuren hebben en dat dat voor enorme moeilijkheden zorgt. Men moet proberen om de vis aan ander voedsel te laten wennen dan welke hij in de natuur eet. Daarvoor beschikt het Aquarium over kleine garnalen, zoutwater kroeftjes, mosselen, zeevormen, algen, spinazie, plantjes en zelfs over kleine vissen.

De tentoongestelde exemplaren zijn pas in een aquarium geplaatst nadat zij naar behoefte aten. Volwassen dieren kunnen zich niet aan een nieuw voedseldieet aanpassen en kunnen diensgevolge niet worden besteld aangezien zij van honger om zouden komen. Daarom wordt aan jonge dieren de voorkeur gegeven want zij zijn beter opgewassen tegen het transport en de aanpassing. Des te meer daar de jonge dieren niet dezelfde kleur hebben als de volwassenen en hun ontwikkeling gevolgd kan worden voor de ogen van het publiek.

4 Alle watersoorten ter wereld...

De tentoongestelde watercapaciteit bedraagt meer dan 200 000 liter. Het is verdeeld in verschillende aquaria. U kunt de verschillende onderdelen herkennen aan de kleur van de merkplaatjes van de tentoongestelde dieren: geel voor het koude zeewater, blauw voor het warme zeewater en groen voor het tropische zoetwater. Tussen de bewoners van het Aquarium zullen enkelen niet aan u voorbij gaan door hun maat of hun kleur, maar anderen zijn wat bescheidener, misschien kunt u ze uit hun

schuilplaats lokken.

5 Koud zeewater

De Atlantische- en de Baaifauna

Op de afdeling koud zeewater merkt u zeker in de bakken de kleine, op de grond liggende, hondshaaien op. Zij behoren tot de haaienfamilie. Zij slapen overdag en jagen 's nachts op ongewervelde dieren en kleine vissen. Trouwens het hele team van het Aquarium is vereerd om u toekomstige geboortes aan te kondigen: de hondshaaien hebben eieren afgezet en hun groei kunt u in deze bak volgen.

In één van de aquaria kunt u tevens een kreeft zien van ongeveer 4 kilo en logisch gezien is hij dus van veertigjarige leeftijd. Maar misschien heeft u ook niet de kokerwormen opgemerkt, die hoewel verwant aan de aardworm niet erg op hem lijkt en die zichzelf van een koker voorzien die van een soort perkamentachtige stof gemaakt wordt. Een eindje verderop ziet u een trekkervis, een dier dat in tropische wateren leeft en dat een warme stroming in de zomer tot onze kusten brengt. De wanden en de grond van sommige aquaria zijn bedekt met een verscheidenheid aan dieren die bloemennamen dragen. Het zijn de verschillende soorten zee-anemonen. Uiteindelijk moet u deze galerij niet verlaten zonder dat u de 15 000 liter bevattende bak heeft gezien, waarin in de breukvlakken grote muren (moeraal) en dikke zeespinnen zich verstoppert.

6 Het warme zeewater

De koraalriffen

De warmwaterafdeling biedt u een verscheidenheid aan van fonkelende kleuren. Het is een schitterend geheel en daarbij komt dat sommige vissen erg bijzonder zijn:

- de egel- en de schorpioenvissen bezitten naalden. De egelvissen kunnen zich oplazen met water en zo hun vijanden bang maken, terwijl de duivelsvissen gifklieren bezitten die hen heel gevaarlijk maken, de steek kan dodelijk zijn;

- u kunt ook nog een jong exemplaar zien van een reuzezeebaars die niet ophoudt met groeien sinds hij in juli 1984 in het Aquarium is aangekomen;

- u zult ook verbaasd zijn door de Nautilussen, die "levende fossielen", die sinds een miljoen jaren niet veranderd zijn. Omdat zij op grote dieptes leven is het licht in dat aquarium afgeschermd om hun gevoelige ogen niet te beschadigen;

- bewonder ook het schitterend exemplaar van de blauwe engelvis die van de Caraïbische eilanden komt;

- ook kunt u de clownsvissen beschouwen die bij gevaar altijd klaar staan om zich in hun anemoon te verschuilen;

- en van dezelfde familie als de anemonen worden verschillende soorten koraal, "dierbloemen" aan u voorgesteld;

- als laatste, het glansnummer van de warm zeewaterafdeling: een 35 000 liter bak die het koraalrif nabootst, met talrijke vissoorten die kleurrijke scholen vormen: een aquarium zoals u ongetwijfeld nog nooit heeft gezien.

Dankzij een belangrijk watervolume veroorlooft de cyclus van de ontwikkeling van algen en plancton dit aquarium zelfstandig te functioneren. Neem de tijd om het gedrag van deze vissen te observeren die genoeg ruimte hebben om zich geheel natuurlijk te gedragen. U kunt hun doen en laten als bevoorrecht toeschouwer volgen.

Aan het eind van het bezoek onadekt u één van de laatste werkstukken: een reusachtig aquarium van 80 000 liter water waar schitterende zwartvinhaaien ondergebracht zijn.

De watergestroomlijnde dieren kunnen niet ophouden met zwemmen daar zij zouden sterven door zuurstofgebrek. Het is erg moeilijk om hen in gevangenschap te handhaven. In dezelfde bak zwemmen witvinhaaien dicht op de bodem. Zij worden ongeveer 2 meter lang in volwassen stadium.

De "rémoras" of loodsmannetjes bezitten een zuignap die hun in staat stelt zich op de haaien te bevestigen hen zich zo te laten vervoeren. Het eerste exemplaar van een zaagvis dat in Europa in een aquarium is tentoongesteld zit ook in deze bak. Bij zijn aankomst was hij 70 cm lang. Zijn indrukwekkend zwaard in zaagvorm dient als "radar" en om zijn prooiën te verwonden.

7 Het tropische zoetwater...

De laatste galerij is toebedeeld aan warm zoetwater met Amerikaanse, Afrikaanse en Aziatische vissen:

- uw aandacht wordt gevestigd op de legendarische piranha's met hun rode kelen, die herinneren aan hun verscheurende honger en woedende dolheid door bloed;
- de beroemde krokodil die men in de rioleringen van Parijs in Maart 1984 ondeckte;
- de Afrikaanse chichyden zullen zeker bij u in de smaak zijn gevallen door hun kleuren en hun vreemde gewoonten; het zijn "muisbroeders" die hun jongen in de bek nemen in geval van gevaar. Zij leven slechts in bepaalde Afrikaanse meren en behoren tot wat wij endemische soorten noemen (behorend tot een vaste plaats);
- misschien heeft u de mooie bijvissen niet gezien, die met hun grote vinnen net onder de oppervlakte lijken te vliegen in het water;
- vervolgens zult u de holenvissen ontdekken die blind en ontkleurd zijn terwijl hun verwanten van de oppervlakte wel ogen en kleuren hebben;
- boeiend deze tocht onder water met de geduchte elektrische Amazone palingen die ladingen kunnen afgeven van wel 600 volt!

En zo, dankzij dit bezoek bent u de diepe oceanen binnengedrongen en heeft u de fauna van meren en warme rivieren ontdekt. Het waterleven bestaat sinds miljoenen jaren en evolueert nog steeds. Het Aquarium dat zich tot doel heeft gesteld om de natuur zo goed mogelijk te benaderen past zich voortdurend aan. Zodat u, bij een volgend bezoek, nieuwe verrassingen wacht.

Alle dagen geopend. Tijdens het seizoen de hele dag open.

Inlichtingen: Tel 97.40.67.40

Fax: 97 63 49 45

Het oceanarium van Le Croisic

Dit is het laatste nieuwe aquarium van Frankrijk. Het is een privéinstelling met een kostprijs van meer dan 500 miljoen Belgische frank. Het terrein beslaat een oppervlakte van 9000 m². Bij het gebouw is er een parking voor 250 auto's en 12 bussen, een pique-nique weide en voorzieningen voor gehandicapten.

Tijdens de maand oktober '93 had ik de gelegenheid

dit nieuw aquariumcentrum te bezoeken en werd er hartelijk ontvangen door de eigenaar die de opdracht gaf aan één van zijn medewerkers, een bioloog, me te begeleiden en uitleg te verschaffen.

Jean en Jeaninne Auffret waren gewone zeevishandelaars en te Croisic de eersten die levende schaaldieren in grote aquariumbakken hielden.

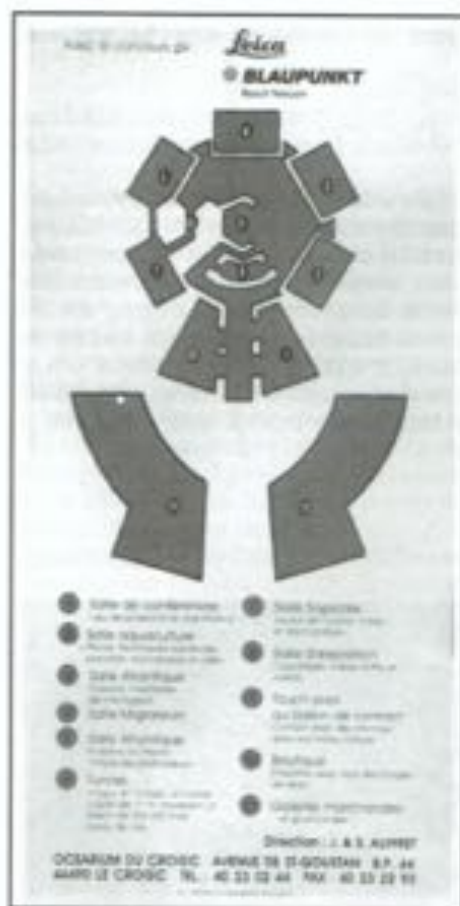
In 1972 transformeerden ze hun autogarage in een kleine instelling die de naam kreeg: "Aquarium de la Côte d'Amour." en toegankelijk werd gemaakt voor het publiek. De zeevishandelaars werden ook aquariologen. Ze deden experimenten, volgden de technische ontwikkelingen van de aquariologie en verrijkten zich in ervaring. Zo vatten ze het plan op om te moderniseren en zochten het nodige kapitaal. In 1989 startte het project "Océnaire du Croisic". Het plan werd tot in de puntjes bestudeerd en het educatief karakter van het nieuwe project werd op de voorgrond geplaatst. Het bouwen duurde ongeveer drie jaar en op 28 mei 1992 gingen de deuren open voor het grote publiek. Het gebouw kreeg een originele architectuur in de vorm van een vijfarmige zeester en dit in harmonie met de omgeving.

Een gestileerde zeester als hulde aan de zee, een magische en verrassende fascinerende ster, maar ook een ruimte voor het zeeleven, verwonderend en spectaculair, een echt Atlantisch observatorium om het mariene leven te leren kennen, bewonderen, begrijpen, respecteren en liefhebben.

"De kennis van de natuur is de eerste stap voor haar bescherming, want de zee is de wieg van alle leven", zo zegt de familie Auffret die deze spreuk hoog in haar vaandel draagt.

Het Océnaire bevat 600 m³ zeewater, dat opgepompt wordt op 400 meter ver in zee. Het zeewater wordt eerst opgeslagen in twee bassins van elk 200 m³ waar men het tot klaarheid laat bezinken. Daarna wordt het mechanisch en biologisch gefilterd, zuurstof rijk gemaakt en thermisch geregeld in de ondergrondse machinekamer vooraan het water terecht komt in één van de 28 grote aquariumbakken.

De meeste vissen komen uit de streek. Vissers van Le Croisic en Turbal bevoorraden het Océnaire. Van het schip komen de nieuwe levende vissen eerst in een quarantaine-afdeling alwaar hun gedragingen voor biologen zorgvuldig worden gevolgd. Na een

periode die kan variëren van 10 dagen tot twee maanden volgens hun aanpassing en staat van gezondheid worden de zeedieren dan overgebracht in de levende toonvitrines van het Océarium.

Alle aquaria zijn kopieën van het ecosysteem waarin de dieren normaal leven. De opdracht van het toegewijd personeel is velerlei. Ze zijn niet alleen marien-biologisch geschoold maar moeten ook voor duiker, gids, oppasser en onderhoudsman spelen. Voor ik het Océarium bezocht had ik een groep scholieren opgemerkt die met netjes en emmertjes ijverig aan het speuren waren in de plasjes en op de rotsen van het nabijgelegen strand. De begeleider was een personeelslid van het Océarium die juist wat uitleg aan het geven was over de soorten zeedieren. Later zag ik hem terug in het Océarium met dezelfde groep waar hij de kinderen het fytoplankton toonde en daarbij het belang van zuiver zeewater onderstreepte. Als dat geen rechtstreeks zeemilieubewuste opvoeding is, weet ik het niet meer. Rond 17 uur dook dezelfde bioloog in de tunnel om de vissen te voeren. Een zeeschildpad kwam op zijn schouder tikken als wilde hij zeggen: "Ik lust wel een brokje, hoor!".

Het merkwaardigste van het Océarium is wel de tunnel. Het geheel werd ontworpen door Reynolds Plymer Technology van de U.S.A. De studie en fabricage ervan duurde 18 maand en de wanden zijn van methacrylaat en 17 cm dik. Het duurde drie weken om de tunnel te bouwen en 780 siliconepatronen waren er nodig om het geheel aan elkaar te voegen. Het totale volume van de tunnel die 4,5 ton weegt bedraagt 300 000 liter zeewater. De Tunnel is 11 meter lang, de linkerflank is ongeveer 4 meter hoog, terwijl de rechterflank 7 meter bedraagt waarvan ongeveer 3 meter beneden de begane grond zit. Het decorum wordt gevormd door kopieën van de rotskust van Croisic die nagemaakt zijn in fibrebeton. In de tunnel zwemmen ongeveer 250 vissen: kongeralen, wrakbaarzen, lipvissen, zeeduivels, zeebaarzen, roggen, haaien en vlaswijtingen. Het water is kristalhelder en het voeren van de dieren gebeurt dagelijks te 17 uur door een duiker die daarvoor ongeveer een uur tijd nodig heeft want hij moet ook zorgen dat iedere dag de doorzichtige wanden heel netjes schoon geveegd worden. Het bezoek aan het Océarium begint eigenlijk met de zaal van de Aquacultuur. Men maakt er kennis met het plankton. Levende micro-organismen kan men zien in de binoculaire microscopen. De kweek van eitjes tot visje voor de soorten zeebaars en tarbot worden illustratief voorgesteld, alsook levende zoekroefsten in verschillende groeistadia, schelpdieren en steekelhuidigen als de natuurlijke filters van het zeewater.

Drie andere zalen met verschillende aquariums van manshoogte tonen het zeeleven van de Atlantische kusten en de Noordzee.

Je kan er een grote school makrelen zien zwemmen.

Het koloriet van de tropische zaal is in geen woorden te vatten. In de expositiezaal kan je een wereldwijde schelpenverzameling bewonderen en een opgezeite Coelacantho van 1,2 m lengte.

Centraal in het Océarium is de touch-pool. De wilde rotskust van het schiereiland Croisic werd er gereconstrueerd. Plasjes en poeltjes met de golfslag erbij. Krabbetjes, schelpjes en visjes alles wat leeft in het littoraal is er en kan en mag ook aangeraakt worden. Maar de familie Aurffret heeft niet alleen biologische ogen maar ook economische. Langs beide zijden en in wijde boogvorm bij de toegang tot het Aquarium zij boetsiekjes ondergebracht en een cafétaria en natuurlijk kunnen de bezoekers niet nalaten daar één of ander snuisterijtje te kopen ter herinnering, of er nog even te verpozen bij het drinken van een lekker glaasje koele witte Franse wijn. En wil je later nog eens je bezoek intens opnieuw beleven dan moet je maar de prachtige videofilm over het Océarium aanschaffen.

Robert Coelus

Vissen eten geven in de tunnel

Haaien!!!

Ja, er "zwemmen" haaien voor de Belgische kust

Regelmatig worden er toonhaaien gevangen.

Onze vissers noemen ze kortweg "zaikers".

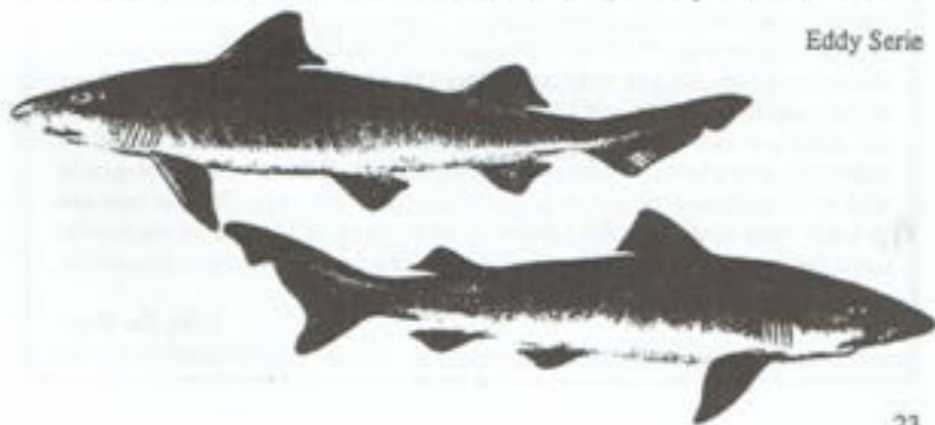
Volgens het Oostends woordenboek van R.Desnerck is een zaiker een soort toonhaai die stinkt; ook/ Stienkhaaje; e zaiker stienkt zeevn eum boovn de wiend (die haai stinkt zeven uren boven de wind, waarmee bedoeld wordt dat de stinkhaai erg kwalijk ruikt.) In de zomer en vooral bij helder water vangen de kustvissers veelvuldig "stinkhaaien of zaikers". Ze hebben het typische haaienlichaam en zijn zilverwitachtig van kleur. Meestal worden ze terug over boord geworpen. Dan nemen die beestjes rustig de tijd om schijnbaar ongestoord van het schip weg te zwemmen. Gevaarlijk zijn ze niet zoals bijna alle soorten die voor onze kust voorkomen. "Jaws" is hier niet aanwezig. Van de circa 250 bestaande haaiesoorten over de wereldzee zijn er maar een twintigtal die gevaarlijk zijn voor de mens.

De mensgevaarlijke haaien komen alleen voor in tropische en subtropische zeegebieden van ongeveer 43°Nb tot 43°Zb. Er moet voor hen een watertemperatuur zijn van meer dan 21°.

In de periode van de "golden sixties" kreeg ik eens een grote haai in het garnalenet. Het beest met blauwe rug en witte buik was zeker vier meter lang. Het was echter dood en rottende. Het gewicht van het dier scheurde het net. De dode haai viel door de kor en haprend met zijn vervaarlijke tanden trok hij nog een stuk net mee naar de dieperik. Het was maar al te duidelijk dat deze blauwe haai een bijthai was. Deze zomer werd in het kustwater een haai gesignaleerd. Was hij dichterbij geweest dan had hij misschien zijn scherpe tandjes in de benen of armen van een argeloze bader gezet want de ruwe haai heeft wel meer dan honderd van die scherpe bijtertjes in zijn muil. Kunnen vleesetende haaien het onderscheid maken tussen mensenvlees en dierenvlees? Ik weet het niet en ik zou ook niet het experiment wagen om het te weten.

N.v.d.R.: In het Visserijblad (HVB) van december 1993 verscheen een uitvoerig artikel over haaien ter gelegenheid van de vangst van een reuzenhaai van 276 kg door de Z.39 en binnen gebracht in de Oostendse vismijn op zondag 7 november 1993.

Eddy Serie

Oesters bewaken de waterkwaliteit

Oesters mogen dan wel geen hersenen hebben, ze zijn daarom niet dom. De Nederlandse chemiereus Dow Terneuzen laat de bewaking van de kwaliteit van zijn doelwater over aan acht oesters, die aan een computer laten weten wat ze van hun leefmilieu vinden. Ze doen dat simpelweg door hun schelpen open of dicht te klappen. Staan ze open, dan voelen de oesters zich lekker. Klappen ze dicht, dan weet de computer dat hij te veel bleekwater in het koelsysteem pompt. Een biologische monitor heet zolets. Dow Terneuzen is het eerste bedrijf ter wereld dat zo'n monitor inzet voor de controle van zijn koelwaterstroom. Het chemiebedrijf Dow Terneuzen pompt per uur 40 000 kubieke meter koelwater op uit de Westerschelde. Met dat zee-water komt ook een hoeveelheid mosselbroed in de leidingen terecht, waar het zich vastzet en verder ontwikkelt. Daardoor kunnen verstoppingen en zelfs lekkages ontstaan. Om dat tegen te gaan, wordt een chlooroplossing toegevoegd aan het koelwater. Maar dat is dan weer belastend voor het milieu, zodat men de concentratie zo minimaal mogelijk houdt. Dat is precies het werk van de oesters: zij bepalen de dosering die net voldoende is om het mosselbroed snel uit het koelsysteem te verjagen. Oesters zijn - net als mosselen - zeer gevoelig voor verontreiniging van hun leefmilieu. Als ze zich goed voelen, staan hun schelpen open en halen ze voedsel en zuurstof uit de waterstromen. Maar zodra ze een schadelijke stof waarnemen, klappen hun schelpen dicht. Het bleekwater dat de jonge mosseltjes uit de leidingen moeten verjagen is zo'n gif.

Het kostte Dow Terneuzen vijf jaar en bijna dertig miljoen om die theorie in de praktijk om te zetten. Het resultaat is een biologische monitor: acht oesters met sensoren op beide schelpelippen die de stand van de kleppen continu naar een computer doorsturen. Daar worden de gegevens verwerkt en vertaald in een optimale concentratie aan bleekwater.

In samenwerking met het onderzoeksinstituut Kema uit Arnhem wordt gewerkt aan nieuwe toepassingen voor de biologische monitor. Zo wordt onder meer gedacht aan het opsporen van lekken bij ongevallen in de scheepvaart. Wanneer een schip met een gevaarlijke lading zinkt, zou men er bij voorbeeld snel en eenvoudig achter kunnen komen of de lading lekt, door een mand met biologische monitoren op de zeebodem neer te laten. Gaande kleppen open, dan is er niets aan de hand. Maar klappen ze dicht, dan is de zaak niet pluis. En staan ze wagenwijd open, dan mag je meteen groot alarm slaan. Want dan zijn de oesters bezweken.

Willy De Buck

Aanbreng van Zeebiologisch materiaal

Periode van 14 september 1993 tot 6 december 1993

Datum	Schip/Persoon	Soort materiaal
14 sept.	De Gendt Carlos	Visvoer
20 sept	De Gendt Carlos	2 rogjes, 1 harnaasmantje, 8 heremieten 5 hooiwagenkrabben, 1 zeedonderpad
24 sept	Z.92	4 roggen, 1 fluwelen zwemkrab, 1 gemarmerde zwemkrab, kolonies zeespriet
25 sept	Taverne Rubens	2 zeekeeften
2 okt	Tony Knors Hubert Spriet	2 groene zeedonderpadden 1 gehooemde slijmvis in 1992 gevangen in de geule van Nieuwpoort
4 okt	0.154	2 Koningen van de poon, 1 zeekarper
6 okt	0.62	1 grijze trekkervis
8 okt	0.100	Visvoer
16 okt	0.154 0.191	1 grijze trekkervis 2 steurgarnalen
21 okt	0.101	Visvoer
28 okt	0.29 Z.92	40 heremietkeeften, visvoer 1 rog, 4 zeekeeften, 2 noordzeekrabben, 1 spinkrab, 20 eetbare zeeappels, 2 rode ponsen, 40 zonnesterren, 30 zeedahlia's
29 okt	0.536 0.62	Visvoer Visvoer
30 okt	N.555	1 paardevoetoester
3 nov	0.211 0.575	15 dodemansduimen, 2 kolonies zeespriet, 1 zeeanjerier Visvoer
7 nov	Z.185	7 Steenbolken, 2 harnaasmantjes, 1 pitvis, 1 pladijs, 1 hondshaai, 1 Noors kreeftje, 1 hooiwagenkrab, 1 galathea
10 nov	0.62	Visvoer
11 nov	Z.92	1 gemarmerde sidderrog, 1 zeebaars
17 nov	0.100	1 Vorskwab
18 nov	0.29	8 Afgeknotte gapers (<i>mya truncata</i>)
20 nov	Boulangier Henri	1 zwarte grondel
25 nov	0.190	1 gemarmerde sidderrog, gevangen nabij de West Hinder
27 nov	0.154	4 kleine kabeljauwen of gullen
4 dec	0.154	5 gullen en 2 kleine snoedolven

Van Terry Schallier, vishandel La Marée te Koksijde ontvingen we een grote berekreeft. Het dier werd opgezet en prijkt nu in de schaaldierencollectie van het Noordzee-Aquarium.

Van Jef Klausning ontvingen we een pakket waardevolle boeken over vissen. Deze boeken vullen de aquariumbibliotheek aan. Beste dank, Jef.

We danken hierbij van ganser harte alle reders, schippers, bemanningen en particulieren die onbaatzuchtig en met veel genegenheid het Noordzee-Aquarium bevoorraden met levend zeebiologisch materiaal.

Goed om weten...

Tentoonstelling

Van 8 tot 23 januari 1994 organiseert het Schepencollege van de Franse Gemeenschap te Jette (Brussel) in de abdij van Dieleghem J. Tiebackxstraat 18-20 1090 Jette een tentoonstelling onder de titel "La Mer du Nord, notre seule frontière".

Onze vereniging zal daaraan deelnemen met een Noordzeeschelpen expositie foto's en posters van zeedieren en tentoonstellingsborden van het Noordzee-Aquarium. Natuurlijk zullen we de gelegenheid te baat nemen om het Noordzee-Aquarium zoveel mogelijk te promoten. Naast een expositie over de fauna en flora van de Noordzee komen nog volgende thema's aan bod:

Onze kust sedert Mercator

Veiligheid op zee

De moderne navigatie

Brussel als haven

Lichten en boeien op zee-hydrografie

De Noordzee en de oorlogen

Marineschilders-cartoons-boeken-kaarten enz.

We hopen er van onze Vrienden te zien en de Strandwerkgroep verleent eveneens haar medewerking.

De Belgische Vereniging voor Conchyliologie afdeling kust vergadert iedere derde zondag van de maand van 9 tot 12 uur in een nieuw lokaal nl. "Schelpestik" gemeentelijk gemeenschapshuis Vosseslag 8420 De Haan. Daar komen schelpenverzamelaars bij elkaar om ervaringen uit te wisselen, te luisteren naar voordrachten schelpen te determineren, schelpenruil en -beurs te houden. Verdere inlichtingen bij Fernand Bonne Vansteenestraat 31 8310 Assebroek-Brugge tel 050/363470

We plannen om op een latere datum een video-avond te organiseren met zelfgemaakte video's van de leden hetzij over aquariologie of zeevisserij en misschien zelfs videodinges op zee.

Wie over dergelijk videomateriaal beschikt en bereid is het ook te vertonen voor een zaalpubliek laat het eens weten aan de gidspromotor Eddy Eneman van het Noordzee-Aquarium tel 059/500876 tijdens de winterperiode in de weekends van 9 tot 12 u en van 14 tot 17 uur.

Het Openluchtcentrum Duin en Zee alwaar ons ledenfeest gehouden wordt op 5 februari 1994 bevindt zich langs de Fortstraat te Oostende dat is dicht bij het Militair Hospitaal op de wijk Opex- Oostende.

Wij houden van een propere Noordzee

Duinen, strand en zee vormen een belangrijke toeristische trekpleister die in ons land resulteert in ruim 25 miljoen toeristische overnachtingen per jaar. Voor de waterrecreatie is echter de kwaliteit van het water van het aller grootste belang. Het toerisme dreigt én dader- medeplichtige én slachtoffer van de kustverontreiniging te worden.

Het toeristisch bedrijf levert een flinke bijdrage aan de organische pollutie door lozing van huishoudelijk afvalwater van badsteden in zee, met vervuilingsspieken in juli en augustus. Dit kreëert uiteraard onhygiënische toestanden met groter infectiegevaar bij het baden. Een ander gevaar van de grotere toevoer van huishoudelijk afvalwater door het massa-toerisme schuilt in de eutrofiëring van het mariene milieu. Huishoudelijk afvalwater bevat veel fosfor en stikstof. Deze stoffen oefenen een verrijkende invloed uit op de groei van algen en planten. Het woekeren en daarna massaal afsterven van deze organismen geeft aanleiding tot zuurstofloze getijden met desastreuze gevolgen op de zeefauna en flora.

Zwerfval is een andere voornaam bron van verontreiniging van het mariene milieu; aluminiumblikjes, papier, karton, glazen flessen en allerlei plastics enz...Metingen hebben uitgewezen dat vooral kustwateren met een sterke toeristische bedrijvigheid grote hoeveelheden zwerfval moeten verwerken. Het zwerfval achtergelaten door de toerist heeft een boemerang-effect: het wordt over boord gegooid, maar na een tijdje is het er weer voor je eigen of andermands voeten op het strand, in de duinen, de slikken en de schorren. Badsteden zien zich verplicht ten koste van financiële inspanningen stranden en havenhoofden te reinigen. Afvalstoffen besmeuren meer dan de veren van vogels, ook het plankton, schelpen en schaaldieren worden aangetast. Via de voedselketen komen toxische bestanddelen in de vis terecht. Het toerisme ontleent in niet onbelangrijke mate zijn bestaanreden aan het kustmilieu. Het heeft er dan ook alle belang bij dit milieu te vrijwaren en niet enkel uit ecologische overwegingen, maar ook uit economische, want het Belgisch kusttoerisme vertegenwoordigt immers een markt met een jaaronzet van ruim 20 miljard BF. Eerder dan bij te dragen aan de verontreiniging zou het toerisme een voorvechter van zuiver water, reine havens en nette stranden moeten zijn. Vooral ter voorkoming van zwerfval kan het toerisme zich geen aftijdigheid veroorloven.

Voorlichting en vorming van de recreant om hem tot een meer milieu- minded gedrag te inspireren behoren tot de wettelijke opdrachten van een toekomstgericht toerisme.

Uit de lezing door P. Geldhof

*Directeur Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd
Nationaal Colloquium 'Onze Noordzee' 22 nov 1986*

Tijdens de open info-vergadering op 27 oktober 1983 over de toekomst van het Toerisme te Oostende werd wel geklaagd over verloederding van strand en dijken ging de meeste aandacht naar economische aspecten maar over een positieve aanpak van voorlichting en vorming van de toerist hoorde men niets. Het was duidelijk dat men nog niet bewust is van het enorme belang de kusttoerist te sensibiliseren tot de eerbied voor het zeeleven. De zeefauna en -flora beter leren kennen schept de kans dat respect en liefde ervoor kan groeien en daaruit voortvloeiende de toegewijde zorg voor dat zeeleven. In de ons omringende landen heeft men dat al eerder begrepen en zijn Sea-life centers en zeeaquariuminstellingen uit de grond gerezen, die dagelijks duizende toeristen over de vloer krijgen en directe kennismaking hebben met het mariene milieu. Deze instellingen laten niet na de nefaste effecten van pollutie en vervuiling onder oog te brengen en tonen tevens de kwetsbaarheid van het mariene milieu.

Wanneer zal men aan onze kust en speciaal in de Koningin der Badsteden begrijpen dat een instelling zoals het Noordzee-Aquarium een groot toeristisch belang heeft en een positieve rol kan spelen bij de voorlichting en vorming van de toerist?

R. Coelus

Ons Gazetje

1 Zaterdag 23 oktober was er de najaarsreis naar Zeeland. Met 78 vrienden vertrokken we van Oostende naar Yerseke alwaar veel geleerd werd over de mossel en waar ook van diezelfde mossel veel gesmuld werd. De dag was wel een beetje koud en winderig maar toch kon er te Zierikzee flink gewandeld en vitrinekijken gedaan worden. In het restaurantje 't Dolfijntje zaten we gezellig als harinkjes in een ton. Het Grevelingse zeewater in de Aquadome was nogal troebel door het winderig weer en veel visjes waren er niet meer te zien, maar iedereen vond het wel een merkwaardigheid.

2 Op donderdag 9 december bezochten twee afgevaardigden van het Schepencollege van Jette het Noordzee-Aquarium en dit in voorbereiding van de tentoonstelling "La Mer du Nord, notre seule frontière" waaraan eveneens onze vereniging zal deelnemen. Ze waren ook naar de big show van Nausicaa te Boulogne geweest, maar waren enthousiaster over het kleine Noordzee-Aquarium van de Visserskaai te Oostende omdat er daar heel wat meer Noordzeevissoorten te zien zijn dan in Nausicaa.

3 Eddy Eneman onze gids-promotor was vorige maand erg triestig, omdat de enige zonnevis van het Aquarium het bijtje erbij neergelegd had. Die zonnevis meegebracht door de 0.62 in april had lange tijd niet willen eten maar door de goede zorgen van Eddy had het dier zich toch aangepast en begon hij wel hapjes te nemen. Twee trekkervissen, metgezellen van de zonnevis in dezelfde bak konden hem niet luchten en vielen hem aan met het noodlottig gevolg. Ja, hadden we wat meer aquariums dan zouden we de bewoners ook meer territorium kunnen geven.

4 Wist U dat het Aquarium van de universiteit van Luik ook beroep doet op het Noordzee-Aquarium om levende Noordzeevissen te verkrijgen? En wist U dat Prof. Moens van de universiteit van Antwerpen ons een kilo zeemuizen kwam vragen voor zijn studies?

En wist U ook dat er sedert meer dan drie jaar zeewolven te zien zijn in het aquarium, en dat wijlen Jaak Flitser van de Z.92 deze meebracht van de visserij op de Doggersbank.

5 Aan de verdere planning voor een mogelijke reis naar Portsmouth wordt nog gewerkt. Er volgt nieuws daarover. We plannen ook een reis naar het grotenaarium van Valkenburg en meegaande een bezoek aan de Europastad Maastricht. Over die lensereis meer informatie in ons volgend tijdschrift.

6 De eerste schelpengids van Eddy Eneman was uitverkocht. Een tweede druk was noodzakelijk. Het is een handige gids om de schelpen die op het strand te vinden zijn te determineren. Men kan het boekje bekomen in het Aquarium tegen de prijs van 100 fr. Of door overschrijving op rek. 280-0706209-86 van Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende voor de prijs van 120 fr. (postkosten inbegrepen)

7 Te Koop Aquarium 100 cm x 40cm x 50 cm (inhoud 200 liter)

2 luchtpompjes, 1 lichtbak voor 2 TL-lampen, filters en andere bijhorigheden. Zich wenden M. Dudal

Broederlijkheidstr 19 8400 Oostende

Tel: 059/800126 Prijs 3000 fr.